

Rybaltovszki Péter: Az első előadást én fogom tartani, Rybaltovszki Péter vagyok, a Crystal WorldWide ügyvezetője. Témám a vagyon- és ingatlanadóztatás nemzetközi tendenciájának bemutatása. Ez igazándiból egy étvágycsináló lesz kollégám, Kiss László, a Crystal WorldWide partnerének az előadásához, amely a nemzetközi struktúrák bemutatásáról fog szólni és annak ismertetéséről, hogy ilyen nemzetközi struktúrákon keresztül hogyan és miképpen lehet egy vagyont tervezni, egy vagyont megvédeni. A harmadik előadást Michale Krinner, a Credit Suisse zürichi Privat Clients igazgatója fogja tartani. Ez az előadás pedig azoknak a tapasztalatoknak a bemutatásáról és megosztásáról fog szólni, amelyet a Credit Suisse halmozott fel hosszú évek során a vagyontervezés, vagyongyarapítás során.

Amennyiben még nem tették meg, most szeretném megkérni önöket, hogy a mobiltelefonjaikat kapcsolják ki vagy halkítsák le, ezzel ne zavarják az előadás menetét. Még egy technikai jellegű ismertető, Kiss László kollégám előadása közben lesz egy rövid kávészünet. Az előadásunkat remélhetőleg a kérdések hosszának függvényében dél körül fogjuk befejezni.

A vagyonadóztatás hazai és nemzetközi tendenciái. A vagyonadóztatás az egyik legősibb adóztatási forma. Megjelent már a jövedelem és a fogyasztás megadóztatását megelőzően. Ezt a Koránnak egy vonatkozó szúrája is taglalja, mely szerint a gazdagoknak a vagyonával hozzá kell járulniuk a szegényeknek a megélhetéséhez. Ez egy vallási alapelv is, de ez fellelhető számos más nagy vallásban is. Miért is aktuális ez a téma manapság? Hát egyrészt nyilván az államháztartás helyzete Magyarországon egyre inkább növeli az államnak az adóztatási étvágyát, rövidtávon ilyen formában kívánják foltozni azokat a lyukakat, amelyek a költségvetésen tátognak, és hát néhány publikáció a közelmúltból, csak néhány példa, hogy mennyire is aktuális ez a téma. 2008-tól tervezik az ingatlanadó bevezetését, és hát a vagyonadóztatásnak bizonyos elemei már fellelhetőek jelenleg is Magyarországon.

Emellett mindenképpen szükséges megemlíteni azt is, hogy a rendszerváltást követően most látjuk elérkezettnek azt a pillanatot, amikor olyan magánvagyonok alakultak ki, amely magánvagyonok esetében érdemes elgondolkodni azon, hogy hogyan lehet kivonni ezeket a magánvagyonokat abból a ciklikus körforgásból, ami leginkább a következőképpen jellemezhető: az első generáció felhalmozza ezt a vagyont, a második generáció megtartja, tartósítja a vagyont, a harmadik generáció finoman szólva a fenekére ver ennek az egésznek, elkölti, a negyedik generáció pedig ül a hét szilvafa alatt, és nézi, hogy milyen szép nagy birtokot kártyázott el apukám, és a dédnagypapának pedig milyen sok mindene volt.

De térjünk vissza a vagyonadóztatás rendszeréhez. Az én előadásom elsősorban ezt kívánja taglalni, hogy milyen vagyonadóztatási formákat ismerünk. A vagyonadóztatás egyik formája az a statikus vagyonadóztatás, amikor a vagyontömeget adóztatják meg. Ez országonként változó. A nemzetközi gyakorlatban, ami általánosan elmondható, hogy a legerjedtebb, az az ingatlan típusú vagyonadóztatás; az ingatlant adóztatják meg, hiszen ez egy elég egyszerűen és elég könnyen megragadható vagyonelem, de az unióban és számos más unióon kívüli országban is fellelhető a vagyonadóztatásnak olyan formája, ahol nemcsak az ingatlant, hanem a bankbetéteket, részvényportfoliókat, autókat és értékesebb ingó vagyontárgyakat is megadóztatják. Ez lehet egy rendszeres vagyonadóztatás, ebben az esetben minden évben meg kell tenni a vagyonbevallást. A másik eset az, amikor ez egy egyszeri vagyonadóztatás. Erre

magyar nyelven a dézsma szó az ismert. Ezt még a Magyar Királyság idejében egy ilyen egyszeri költségvetési lyuk befoltozására használt adóztatás. A dinamikus vagyonaadóztatásról akkor beszélünk, amikor a vagyonelemeket akkor adóztatja az állam, amikor azok mozgásban vannak, gazdát váltanak, lehet ez örökösödés, lehet ez egy ajándékozás vagy lehet egy vagyonszerzés. Magyarországon az illetéktörvény az, ami tartalmazza az erre vonatkozó adóztatási formákat. A közelmúltban élhettük át az ajándékozási és örökösödési illetékeknek egy igen radikális emelkedését, a későbbiekben ismertetni fogok nemzetközi példákat is. Én úgy gondolom, hogy ennek további emelkedése várható.

Mik az akadályok és mik az érvek a vagyonaadóztatással kapcsolatban? Az egyik a legnagyobb probléma, az az, hogy a vagyonaadóztatás mindig - jó esetben - adózott jövedelemből felhalmozott vagyonnak a megadóztatása, ami mindenképpen felvet egy kettős adóztatási kérdést, hiszen egyszer már leadóztam azt a jövedelmet, abból vagyont építettem, most ezt megint meg kívánják adóztatni, tehát a morális elfogadtatása igen-igen nehéz ennek az adófajtának, és ezáltal a végrehajtása is igen nehézkes. Erre én úgy gondolom, hogy nincs ékebben szóló példa a magyar luxusadónál, hogy hány luxusadó-bevallás érkezett az idei év elején az adóhatóságokhoz, de azt hiszem, hogy Budapest esetében talán két kezemen meg lehetett számolni, hogy mennyi volt ez. Mindenképpen érdekes és kérdéses, hogy mi a vagyona értékelésének a módja. És a vagyona értékelésének módzatának megválasztása az alapvető fontosságú annak érdekében, hogy ebből bevételek legyenek, hiszen ez a vetítési alap. Ez vagy történhet borzasztóan adminisztratív módon, ilyen például a német példa. Németországban egy borzasztóan bonyolult értékelési törvényt hoztak, ezáltal majdhogynem vagyonelem-típusonként egy törvény határozta meg, hogy annak éppen mi az értéke. Vagy hát lehetnek borzasztó extrém példák, ilyen például Zimbabwe, ami nyilvánvalóan különféle alkotmányossági aggályokat is felvethet akár. Zimbabwében a vagyonaadóztatás olyan formában történik, hogy önbevallásos alapon mindenki önmaga értékeli fel az ingatlanját, és önmaga szerepelteti az adóbevallásában az ingatlanjának az értékét, de ez az adóbevallás ez egyben egy vételi opciót is jelent az állam számára. Tehát hogyha valaki alacsony értéket jelöl meg és alacsony érték után kíván adót fizetni, akkor az állam jöhet, hogyha ez ilyen olcsó, akkor én szeretném megvenni. És ezt meg is teheti. Ezzel nem ötletet akarok adni senkinek, azért ezt leszögezném. És ami mindenképpen egy nagyon problematikus dolog, az az, hogy a vagyonnak a nagysága az nem biztos, hogy jövedelemnagysággal is összefüggésben áll. A vagyonnak nem biztos, hogy vannak olyan hozadékaik, van olyan jövedelme, ami fedezheti a vagyona adóját, forrásul szolgálhat a vagyonaadó megfizetésére. Ez az eset áll fenn Franciaországban, ahol a magas vagyona adójának a mértéke sok esetben jóval magasabb volt, mint a vagyonaoknak a jövedelme, ezáltal a vagyonelemektől kellett megválniuk a vagyona tulajdonosainak ahhoz, hogy ők teljesíteni tudják adófizetési kötelezettségüket. De azt hiszem, hogy a magyar jogtörténetben is van egy ilyen példa, a nyolcvanas évek elején töröltek el egy néhány évig életben tartott adóztatási formát. Ez megint csak a nagy értékű ingatlanok adóztatását szolgálta. Kiderült, hogy az adófizetőknek a több mint 15 százaléka az olyan nyugdíjas volt, aki egy nagy értékű ingatlanban lakott, de semmifajta jövedelme nem volt arra, hogy ezen ingatlan után ő megfizesse a vonatkozó adómértékeket. Ami az érv emellett szól, nyilvánvaló, hogy a szociális igazság és a szociális egyenlőséget

szolgálja, bár itt azért ellenérvként fel szokták hozni, hogy sok esetben az adminisztratív akadályok miatt általában a vagyonadónak a behajtása többbe kerül, a vagyonadónak az eredményes behajtása többbe kerül, mint amennyit hoz maga a vagyonadó. Ha pedig egy adó nincsen eredményesen behajtva, akkor ez nyilvánvalóan az általános adómorált fogja olyan mértékben rombolni, hogy megkérdőjelezi a bevezetésének az értelmét, miért is legyen egy olyan adó, amit senki nem fizet be. És hát nyilvánvalóan nagyon jó marketinget teremt a széles tömegek számára, hiszen azért nagyon sok ember gondolja úgy, hogy fizessenek a gazdagok, és akinek van, attól vegyenek el, viszont nagyon sokszor ezek az emberek, amikor szembetalálják magukat azzal a helyzettel, hogy hát az állam úgy gondolja, hogy ők is gazdagok és nekik is kell fizetniük, akkor ez átsaphat egy nagyon erős elutasításba. És én úgy gondolom, hogy ez a vagyonadónak a bevezetése ilyen formában nagyon erősen a középosztályt sújtja, hiszen a vagyonnak a könnyen megragadható elemei, az ingatlan az jellemzően, ha megnézzük a társadalmi csoportoknak a vagyonelemeit, akkor a középosztály és az alsóbb osztály az, ahol jóval nagyobb arányt képvisel az ingatlanvagyon az összvagyonban, míg a vagyonosabb rétegek esetében az ingatlanvagyon egy jóval kisebb arányt képvisel az ő vagyonukon belül, és hát egy részvényportfoliónak különböző struktúrákon keresztüli elfedése azért nem annyira borzasztóan bonyolult dolog. Ezáltal ennek az adóztatásának a hatékonysága megint csak megkérdőjeleződik. Mi jelenleg a magyar vagyonadóztatás rendszere? Magánszemélyekre vonatkozóan egyetlen statikus vagyonadóforma létezik, ez a luxusadó, és a százmillió forint feletti értékű ingatlanokra terjed ki. Magánszemély, tulajdonos köteles fizetni és a százmillió fölötti rész fél százalékát kell befizetnie. Az értékeléssel kapcsolatosan megint csak úgy gondolom, hogy nagyon sok kérdőjelet lehet odatenni ahhoz az önkormányzatok által meghatározott utcaszintű bontáshoz, hogy egy ingatlanok abban az utcában mi az értéke. Elég extrém példákat lehet találni, hogy mely utcák kevésbé értékesek, holott a környező utcák jóval magasabb értékűek. Itt én nem akarok különféle összeesküvés-elméleteket gyártani, hogy kinek lehet ott a háza, amiért jóval olcsóbb az az utca, de érdemes azért végigbongészni egy térképpel az embernek a kezében ezt az utcalistát.

Dinamikus vagyonadófajták: ezek az illetékek, az örökösödési illeték az jelenleg 2,5 és 40 százalék közötti mértékű, függően attól, hogy milyen vagyonelem az, ami öröklődik és milyen rokonsági fokra öröklődik. Az ajándékozási illeték ugyanilyen korrekciós tételek mentén öt százalék és negyven százalék közötti mértékű.

A statikus vagyonadóra vonatkozóan összeállítottam egy táblázatot. Ahogy lehet látni, Spanyolországban a legalacsonyabb ennek a mértéke, 0,2 százalék, viszont az adómentes határ is itt a legalacsonyabb és hát Spanyolországban a legmagasabb is a mértéke. Átlagosan elmondható, hogy azért az az 1 százalék körüli összeg az, ami a statikus vagyonadó terén általános nemzetközi szinten. Ezeket a példákat, amiket én felhoztam, itt sehol sem az ingatlan adóztatják, hanem mindenhol a vagyont, tehát ide veszik a részvényportfoliót is, ebbe beleveszik a nagyobb értékű ingóságokat is. Hollandia az, ahol a mentes határ nem szerepel. Hollandiában a vagyonadóztatás rendszerét nagyon érdekesen alakították át. Volt egy bevezetett vagyonadó Hollandiában, ezt eltörölték, viszont ezzel párhuzamosan azt mondta a holland állam, hogy a vagyonnak egy harminc százalékos vélt hozamát kívánja adóztatni

jövedelemadó formájában, egy alacsonyabb kulccsal, és ez az, ami az 1,2 százalékot adja.

Dinamikus vagyonadóztatás: öt százalék a legalacsonyabb kulcs, és ha a legmagasabb kulcsokat nézzük, akkor azért jól látható, hogy ezek a magyar negyven százaléknál jóval magasabb kulcsok is ismertek. Anglia az, ami egy nagyon sajátos rendszert tart életben. Angliában az ajándékozási illeték az húsz százalék, az örökösödési illeték pedig negyven százalék, tehát így az adópolitikán keresztül a vagyonos generációt arra próbálják rávenni, hogy inkább ajándékozza el a javait a családon belül, mintsem hogy legyen az örökség tárgya, mert akkor negyven százalékkal kívánják adóztatni, és hogyha négy éven belül az ajándékozó meghal, akkor az ajándékozást öröklésnek fogják minősíteni és duplájára emelik az illeték mértékét.

Megint az extrém példa Spanyolország, ahol a felső kulcs 81,6 százalék. Ez azért, úgy gondolom, hogy ez elég húsbavágó lehet ha valaki örököl egy százmilliós vagyont, és ebből 18 millió 400 ezer az, ami hozzá eljut, minden egyéb pedig megy az államhoz. Az Egyesült Államokban figyelhető meg egy érdekes tendencia még. Itt az örökösödési adónak a felső kulcsa az 55 százalék. 2011-ig viszont ez egy csökkenő tendenciát mutat, 2011-ben pedig megint fel fog ugrani 55 százalékra. Hogy ennek mi a mögöttes hátsó gondolata, erre megint csak összeesküvés-elméleteket lehetne gyártani.

Ez alapján, amely következtetések levonhatóak, az egyik az, hogy egyfajta ciklikusság megfigyelhető a vagyonadóztatásban, egyik kormány eltörli, a másik bevezeti, de egyre inkább és egyre több helyen ez bevezetésre kerül. A kulcsok egyre inkább közelednek egymáshoz, és az alsó kulcsok azok, amelyek jellemzően növekednek, és ezek hosszú távon úgy látom egyre inkább korrelálnak a személyi jövedelem alsó kulcsához, és hát mindenképpen hangsúlyosodik ez a fajta vagyonadóztatás, hiszen Európában a társadalom öregszik, az öregedés által egyre kevesebb lesz a jövedelme, az öreg társadalom egyre kevesebbet fogyaszt, ezáltal a fogyasztás és a jövedelem megadóztatásának a hangsúlya valamilyen olyan adóztatás felé kell, hogy tolódjon, ami tényleges bevételekkel jár, ez pedig a vagyonadóztatás. Köszönöm szépen. Ha kérdéseik vannak, akkor kérem, tegyék fel a kezüket. Ha nincs kérdés, akkor pedig én megkérném Kiss László kollégámat, hogy kezdje meg az előadását.